

Cal Martí

Sant Vicenç de Castellet

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Cal Martí. Vallhonesta. 08295 SANT VICENÇ DE CASTELLET
Emplaçament Al nucli de masos de Vallhonesta, sota Sant Pere.

Coordenades:

Latitud: 41.67394
Longitud: 1.89332
UTM Est (X): 407880
UTM Nord (Y): 4614167

Classificació

Número de fitxa 08262-44
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XVII-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 008A00001
Autoria de la fitxa María del Agua Cortés Elía
Data de registre de la fitxa: dv., 23/04/2004 - 02:00

Descripció

Cal Martí es troba situada al lloc conegut com els masos de Vallhonesta, davant de l'església de Sant Pere de Vallhonesta. Es troba entre les ruïnes de La Caseta i cal Carreres. És un mas d'estructura clàssica, amb planta, pis i golfes, amb teulada a doble vessant amb el carener perpendicular a la façana que s'obre a

migdia. Els murs son de pedra de diferents mides i reble units amb morter de calç. La planta baixa de la casa presenta tres crugies perpendiculars a la façana, les dues laterals més estretes que la central i totes tres cobertes amb volta de pedra a plec de llibre i de mig punt. La volta central és en direcció paral·lela a la façana, mentre que les dues laterals són perpendiculars. La de ponent era l'antic celler. A l'esquerra de la porta principal es va fer un afegit per fer un terrat a nivell del pis que està suportat sobre una estructura de doble volta de canó. La casa és situada en un desnivell del terreny de manera que la porta de la façana posterior de tramuntana que dóna accés al pis, s'obre al nivell del terra. A la dreta d'aquesta porta hi ha adossada l'estructura d'una tina. L'edifici que alberga la tina és quadrat, mentre que la tina és circular i folrada amb cairons vermells. Té una capacitat de 5000 litres. Es va deixar d'utilitzar ja fa uns quants anys. La caixa de la tina dóna directament al celler. A un cobert a la part de darrera de la casa es conserva una premsa.

Observacions:

Té una tina. Abans d'arribar a la casa, un cop travessada la riera i a l'esquerra del camí, hi ha una caseta anomenada La Caseta que albergava una sínia que pujava aigua del pou. Actualment es fa amb una bomba elèctrica i la sínia ha desaparegut completament.

Història

Aquest mas pertanyia a cal Forns fins que el 1774 va ser venut a Ramon Martí de Santa Maria de Viladordis per 100 lliures i a carta de gràcia (empenyorament) (SUADES, 1987; AHCM notari Ratllat, manual 1774, foli 2). Al contracte de venda s'especifica que era un mas deshabitat de cal Forns anomenat "tros o part de casa", format per una cuina i una habitació a sol ixent i un portal exterior per accedir; a més s'acompanyava d'una peça de terra d'un quartà i mig per fer hort. La casa la va posseir la família Martí fins el 1860, quan Isidre, fill de Josep Martí de Manresa, ven el mas a l'hereu del mas Forns, Joan Pla i Solà (SUADES, 1987; AHCM, notari Ignacio Puig, foli 259). Això mostra que la casa ja existia abans d'aquesta venda; possiblement romangués abandonada un temps i amb aquesta venda va ser rehabilitada, ampliada i possiblement es construís la tina. La població del terme de Vallhonestà es va veure afectada per les epidèmies de pesta del segle XIV i els conflictes del XV, tot i que es va recuperar gràcies a l'economia agrícola basada fonamentalment en la vinya. Al 1375 a Vallhonestà hi havia 13 focs; la crisi de la baixa edat mitjana va reduir la població a 4 focs i no va ser fins a principis del segle XVIII que hi hagué una recuperació substancial amb 45 habitants censats l'any 1717. Actualment hi ha 22 masos. El cultiu de la vinya i la seva comercialització va provocar un important creixement amb ampliació de la superfície conreable i la roturació de nous camps en un territori de superfície difícil que va obligar a la construcció de murs de pedra seca presents a tot el territori, i que va permetre el desenvolupament d'una pagesia rabassaire al voltant dels grans masos de la zona: la Serra, Serracanta, cal Forns, can Vinyes, Sant Jaume, cal Marcet. Alguns d'aquests grans masos tenien algun mas rònc (abandonat) que van tornar a vendre o llogar a inicis del segle XVIII, fet que permet el repoblament de la zona (SUADES, 1987). Aquest és el cas de cal Martí. Els petits masos de Vallhonestà eren parcers dels grans masos que tenien grans extensions de terra. El petit propietari, a més de conrear el seu petit tros de terra, era parcer d'un o més propietaris grans, ja que es veien obligats per garantir la seva subsistència. Segons el propietari actual, aquesta casa la van comprar ja feta fa 8 generacions (comptant la de l'actual propietari), cosa que ens porta aproximadament a la segona meitat del segle XVIII amb la mateixa família.

Bibliografia

SANZ, D. (2004-2). Sant Jaime de Vallhonestà: patrimoni històric i monumental. A Dovella primavera-estiu 2004. SUADES, J. (1987). "El poblament de Vallhonestà dels anys 1750-1775: venda de masos deshabitats, aposentos i la construcció d'un molí fariner". Dovella n° 22, Manresa, p. 15-18. SUADES, J; i altres. (1986). "Sant Vicenç de Castellet" dins Ferrer i Alòs, Llorenç (coordinador). Història del Bages, col·lecció Història de les Comarques de Catalunya. Manresa, Parc Edicions, 1986.

